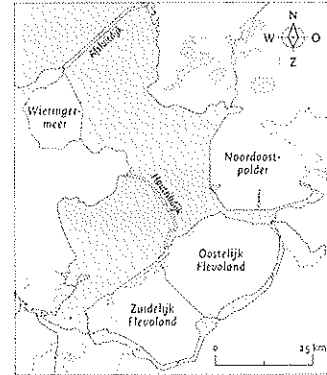

1 Nederland: polderland

In 1600 zijn er in Noord-Holland veel meren. **Leeghwater** bedenkt een plan om **de Beemster** droog te maken. Om de Beemster komt een **ringdijk**. Om de dijk ligt een **ringvaart**. De molens pompen het water in de ringvaart. Zo wordt de grond drooggemaakt: een **droogmakerij**. De grond wordt gebruikt voor landbouw. Dit heet nu **een polder**. Het is een stuk land waar mensen de waterstand regelen. De pompen van een **gemaal** pompen nu het water weg.

In januari 1916 stormt het in Nederland. Het hoge zeewater breekt de dijken van de Zuiderzee: **een watersnoodramp**.

Het plan van Cornelis Lely is uitgevoerd tussen 1927 en 1975:

- 1 dichtmaken van de Wieringermeer
- 2 bouwen van de Afsluitdijk
- 3 aanleg van de Noord-oost-polder
- 4 aanleg van Oost-Flevoland en Zuid-Flevoland
- 5 aanleg van de dijk tussen Enkhuizen en Lelystad

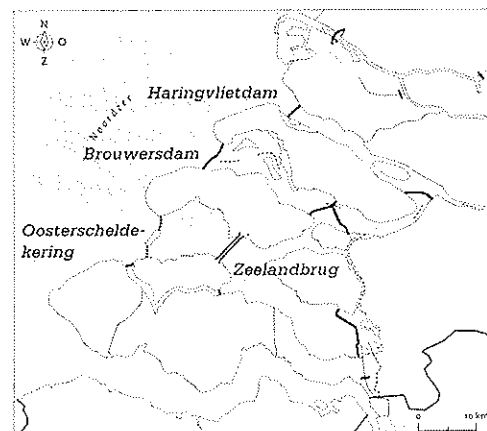
2 De Deltawerken

In **1953** is er nog **een watersnoodramp**. De zware storm en **de springvloed** zorgen langs de hele kust voor overstromingen.

In Zeeland braken veel dijken door. Ze waren te laag en te zwak. Hierna werden alle wateren (zee-armen) tussen de Zeeuwse eilanden afgesloten. Er kwamen dammen. En in de Westerschelde werden de dijken hoger gemaakt.

We noemen dit: het Deltaplan. **De Deltawerken bestaan uit:**

- **De Haringvlietdam.**
- **De Brouwersdam.** Door deze dam is het Grevelingenmeer ontstaan. Er is geen eb en vloed meer en het water is niet zout meer.
- **De Oosterschelde-kering.** Dit is een stormvloedkering. Dat is een dam met schuiven die open en dicht kunnen. Bij harde storm vanuit zee en hoge vloed gaan de schuiven dicht.

- **De Zeelandbrug.** Dit is de langste brug van Nederland. Hij ligt tussen Schouwen-Duiveland en Noord-Beveland.
- Over de Westerschelde varen schepen naar Gent en Antwerpen. Eronder ligt: **de Westerscheldetunnel.**

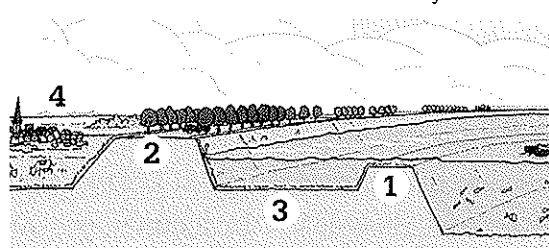
3 Ruimte voor de rivier!

De Rijn begint in de bergen van Zwitserland. In het voorjaar smelt de sneeuw. Er begint een **bergstroompje**. In het dal ontstaat een **riviertje**. Als het land vlakker wordt, stroomt de rivier minder snel. Er valt regen in de rivier en hagel en sneeuw. Er komen **zijrivieren** bij. De Rijn wordt zo breed en diep dat er binnenvaartschepen kunnen varen. In Nederland stroomt het water heel langzaam. Zand en stenen uit de bergen zinken naar de bodem. Bij Rotterdam stroomt de rivier in zee.

In de winters van 1993 en 1995 was veel sneeuw gevallen. In het voorjaar regende het lang. Hierdoor was de Rijn in Zwitserland en in Duitsland al erg vol geworden. Ook andere rivieren raakten te vol. In Nederland liepen weilanden en dorpen langs de rivieren onder water.

Bij hoog water stroomt het rivierwater over de lage **zomerdijk**. De **winterdijk** houdt het water tegen en beschermt het land erachter. Je noemt dat land: **binnendijs land**. Het overstroomde stuk noem je: **uiterwaard**.

1 zomerdijk	2 winterdijk
3 uiterwaard	4 binnendijs land

Het klimaat verandert langzaam. De winters worden natter. Er komen meer overstromingen. Dus de dijken moeten hoger worden. Of de rivier moet meer ruimte krijgen! In Nederland zijn langs rivieren plekken gemaakt waar de rivier mag overstromen. Vaak is dat natuurgebied of een plek voor recreatie.